

احمد ضیا سپهر صدیقی:

با کاهش قیمت نفت در بازار جهانی ناقوس بحرانهای جدید به صدا در آمد

پیش در آمد:

امروزه نقش نفت در معادلات جهان غیرقابل انکار است؛ نفت نه تنها تاثیر فزاینده ای در اقتصاد جهانی ایفا می کند بل عاملی دخیل در مسائل سیاسی و امنیتی نیز محسوب میگردد. در حال حاضر حدود ۱۰ درصد از تجارت جهانی به نفت خام اختصاص دارد که این رقم نقش با اهمیت نفت را از یک سو در تامین سرمایه برای کشورهای نفت خیز و صادرکننده نفت و از سوی دیگر اهمیت آنرا در رشد اقتصادی و صنعتی کشورهای پیشرفته نشان میدهد.

امروز نفت ۷۰ درصد از انرژی مورد نیاز جهان را تامین می کند که این امر نشان دهنده جایگاه غیرقابل جایگزین آن در تامین انرژی دنیاست، به همین خاطر تغییر در قیمت آن می تواند تاثیر قابل لمس بر اقتصاد کشورهای صادرکننده و وارد کننده این ماده خام داشته باشد.

بر اساس گزارش منتشر شده از سوی " شرکت بریتانیا- امریکا- بی پی"، آمریکا پس از ۳۹ سال (پس از سال ۱۹۷۵ میلادی)، بار دیگر مقام نخست تولید نفت در جهان را از آن خود کرد، در سالهای گذشته، عربستان سعودی و روسیه به نوبت مقام اول تولید نفت در جهان را کسب نموده بودند.

در سال ۲۰۱۴ میلادی، میزان تولید روزانه نفت در جهان به ۸۸ میلیون و ۶۷۳ هزار بشکه رسیده که در مقایسه با سال قبل ۲/۳ درصد افزایش یافت.

در این سال، میزان تولید نفت آمریکا با رشد ۱۵/۹ درصد به ۱۱ میلیون و ۶۴۴ هزار بشکه، میزان تولید روزانه عربستان سعودی با رشد ۰/۹ درصد به ۱۱ میلیون و ۵۰۵ هزار بشکه و روسیه با رشد ۰/۶ درصد به ۱۰ میلیون ۸۳۸ هزار بشکه رسید.

دوستان گرامی؛ نوشتاری را زیر عنوان "با کاهش قیمت نفت در بازار جهانی ناقوس بحرانهای جدید به صدا درآمد" برای "نشریه آینده" آماده نموده ام. اینک در چهار قسمت خدمت شما تقدیم میگردد

انوسانات قیمت نفت در بازار جهانی:

کاهش قیمت نفت در ماه های اخیر، بیشترین سقوط قیمت این کالا در دهه اخیر شمرده میشود. سقوط قیمت نفت در بازارهای جهانی به زیر ۳۰ دلار در حالی اتفاق می افتد که انتظار می رود کاهش قیمت آن ادامه یابد، اتفاقی که می تواند تاثیرات شدیدی بر کشورهای تولیدکننده نفت به ویژه کشورهای که وابسته گی شدیدی به درآمدهای نفتی دارند بگذارد. به گزارش روزنامه العرب، چاپ لندن، "مرکز مطالعات امنیتی و استراتژیک استانفور، در تازه ترین گزارش خود به بررسی سقوط قیمت نفت در هفته های اخیر پرداخته و نوشته است، با وضعی که اقتصاد چین و بازارهای جهانی از خود نشان داده اند، بیم آن می رود که تقاضا باز هم کاهش یابد و این مساله باز هم کاهش قیمت نفت را به دنبال داشته باشد."

ارقام سالهای ۲۰۱۱ و ۲۰۱۴ نشان میدهد که تولیدکننده گان بزرگ نفت، به قیمت نفت بالای ۱۰۰ دلار در هر بشکه سودهای بلند و عواید هنگفتی را نصیب گردیدند و بودجه های ملی خود را بر اساس همین نرخ ترتیب و تصویب نموده اند، سقوط تدریجی بازار در شش ماه گذشته نشان داد که افق روشن برای ازدیاد قیمت نفت در ماه های آینده وجود ندارد و بازارهای جهانی نفت به زودی به حالت تعادل بر نخواهند گشت و الزاماً مشکلات اقتصادی تازه همراه با بحران های جدید اقتصادی - اجتماعی دامنگیر کشورهای تولیدکننده نفت خواهد گردید. زیرا بروز هرگونه عدم تعادل وسیع در بازارهای اقتصادی در سطح داخل و خارج کشور که متأثر از عوامل درونزا و برونزای بازار باشد، بحران اقتصادی قلمداد میشود. به دلیل ارتباط بازارها با یکدیگر (بازار پول و سرمایه، کار، کالا و خدمات) بحران از یک بازار به سایر بازارها سرایت نموده و گاه کل اقتصاد را دربرمیگیرد، اثرات سوء ناشی از بحرانها به اشکال مختلفی از قبیل: نرخ تورم بالا، کاهش رشد اقتصادی، رکود گسترده و کاهش اشتغال، کسری بیلانس پرداختها و غیره ظهور نموده و در سطح بین المللی به سایر کشورها نیز انتقال مییابد.

بررسی روند قیمت نفت نشان می دهد که قیمت نفت همواره در بازار جهانی تحت تاثیر عامل اساسی عرضه و تقاضا (که این عامل نیز خود متأثر از تحولات سیاسی، اقتصادی و تکنولوژی می باشد) قرار داشته در نوسان می باشد.

نوسانات قیمت نفت در بازار جهانی چیزی جدید نیست. تاریخچه نوسانات قیمت نفت نشان می دهد که در برهه های متعدد تاریخی، پس از یک دوره ثبات، کاهش قیمت نمایان شده دوباره کاهش قیمت، با شوکهای افزایشی مواجه شده و سپس با روندی آرام قیمت رو به کاهش گذاشته است و با اقتصاد جهانی منطبق و در توازن قرار گرفته است، مصداق این نظر ارقام نوسانات قیمت نفت طی حدود نیم سده گذشته است.

" اوسط قیمت نفت در سال ۱۹۷۳ کمتر از سه دلار بود اما در سال ۱۹۷۴ این میزان به طور ناگهانی به ۱۱ دلار در هر بشکه رسید و تا سال ۱۹۷۹ به سیر صعودی خود ادامه داد و به ۳۰ دلار در هر بشکه رسید و در سال ۱۹۸۰ به بیشترین میزان خود یعنی ۳۶ دلار در هر بشکه افزایش پیدا کرد. این افزایش قیمت ها در حالی بود که تا پیش از این نفت با روندی ثابت بین یک تا یک و نیم دلار در دهه ۱۹۶۰ مورد مبادله قرار می گرفت.

همانطور که اشاره شد قیمت نفت در سال ۱۹۸۰ به بیشترین میزان خود نسبت به سال های قبل از آن رسید، اما این قیمت تداوم نداشت و با شروع روند کاهشی از ۱۹۸۱ تا سال ۱۹۸۶ به کمترین میزان خود یعنی ۱۰ دلار رسید. از سال ۱۹۸۶ تا سال ۲۰۰۳ قیمت نفت از ۱۰ دلار تا ۲۸ دلار برای هر بشکه در نوسان بود و از این قیمتها فراتر و پایین تر نرفت تا اینکه سال ۲۰۰۴ شاهد شروع روند افزایش قیمت نفت بودیم، در آن سال قیمت نفت به ۳۵ دلار در هر بشکه رسید سپس با سیری صعودی به ترتیب در سال های ۲۰۰۵، ۲۰۰۸ و ۲۰۱۴ به ۵۰، ۹۴ و ۱۰۴ دلار در هر بشکه رسید" (منبع ارقام: سایت انتر نییتی خبر گذاری تسنیم):

طوریکه مشاهده میشود ظرف چند ماه اخیر در بازارهای جهانی قیمت نفت با افت شدیدی روبرو شده و حتی زیر ۳۰ دلار نیز مبادله گردیده است، کاهش قیمت همچنان ادامه داشته و نگرانیهای شدیدی

را میان کشورهای صادرکننده نفت برانگیخته است.

اما بررسی عملکرد قیمت جهانی نفت نشان می دهد که هر دوره کاهش شدید قیمت، شوک افزایش قیمتی را نیز به دنبال داشته است. اگر این را به عنوان یک چارچوب کلی و یک تجربه تاریخی در نظر بگیریم باید در آینده ما شاهد یک شوک افزایش قیمتی نفت در بازار جهانی باشیم.

دلیل کاهش قیمت نفت:

کاهش قیمت نفت دلیل های متعدد دارد، اساسی ترین عامل کاهش قیمت نفت، عدم تعادل بین عرضه و تقاضای نفت در بازارهای جهانی و وجود مازاد عرضه نفت در بازار است.

در وضعیت کنونی تزئید عرضه نفت نسبت به تقاضا در بازار جهانی دلیلهای متعدد اقتصادی و سیاسی دارد از جمله درزیر به چند عامل آن می پردازیم:

یکی از عوامل کاهش تقاضا به نفت، وضعیت اقتصادی کشورهای "بریکس" است.

(نام "بریکس" از به هم پیوستن حروف اول نام انگلیسی کشورهای عضو این گروه (برازیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی) تشکیل شد است)..

هدف از این "گروه اقتصادهای نوظهور جهان" این است تا ائتلافی را تشکیل دهند که در کمتر از ۱۰ سال به یکی از قطبهای عمده و پرنفوذ اقتصادی جهان تبدیل شود. وجه تمایز کشورهای "بریکس"، نسبت به دیگر گروههای اقتصادی، "رشد پرشتاب اقتصادی" آن است. بریکس، نیمی از جمعیت جهان و ۲۸ درصد از ظرفیت اقتصاد جهانی را در اختیار دارد..

بریکس امروز به اذعان اعضای آن، حامی کشورهای در حال توسعه و برقرار کننده تعادل و عدالت اقتصادی در جهان تحت سیطره نظام پولی و بانکی غربی است، خطوط عمده کار گروه بریکس را از ابتدای شکلگیری آن تا به امروز بطور خلاصه میتوان اینگونه برشمرد: افزایش مبادلات تجاری بین کشورهای عضو، تشکیل بانک توسعه و ذخیره ارزی در رقابت با بانک جهانی و صندوق بین المللی پول، کاهش وابستگی اقتصادی به اروپا و آمریکا و ایفای نقش در زمان بحرانهای اقتصادی برای نجات

کشورهای در حال ورشکستگی..

اعضای بریکس با آنکه کشورهای نوپای صنعتی هستند اما توانسته اند در دهه اخیر اهمیت خود را در پهنه های اقتصاد جهانی و معادلات سیاسی برای جهانیان نمایان سازند..

اعضای این گروه تنها به همکاریهای اقتصادی بسنده نکرده اند. هر چند رشد پرشتاب اقتصادی این کشورها ابتدا آنها را به هم پیوند داد، اما اکنون در تلاش هستند تا در معادلات سیاسی جهان هم فعالانه تر عمل کنند. (روسیه و چین دو عضو دائمی شورای امنیت هستند و ۳ عضو دیگر هم نامزد عضویت در این شورا به حساب می آیند)..

چین، برجسته ترین و پر قدرت ترین عضو این ائتلاف اقتصادی شمرده میشود، با آنکه رشد اقتصادی چین در سه سال اخیر نظر به سالهای قبل گراف نزولی دارد ولی توانسته نقش با اهمیتی را در تغییرات و تحولات اقتصادی جهانی ایفا نماید..

در یک گزارش تازه اقتصادی که از سوی " بی بی سی " بتاريخ ۱۹ جنوری ۲۰۱۶ به نشر رسیده آمده است:

"آمار رسمی دولت چین که روز سه شنبه، ۲۹ جدی (۱۹ ژانویه ۲۰۱۶)، انتشار یافته نشان میدهد که نرخ رشد اقتصاد این کشور در سه ماهه پایانی سال گذشته میلادی ۸.۶ درصد و از نرخ ۹.۶ درصد در سه ماهه قبل از آن پائینتر بود. به این ترتیب، نرخ رشد اقتصادی سالانه این کشور طی سال گذشته میلادی به ۹.۶ درصد رسید که پائینترین نرخ از سال ۱۹۹۰ میلادی است..

در چهارماهه آخر سال ۲۰۰۸ میلادی، همزمان با شدت گرفتن بحران مالی جهانی، رشد اقتصاد چین که در ابتدای آن سال بالاتر از یازده "۱۱" در صد بود به طور موقت به اندکی بالاتر از ۶ درصد تنزل کرد اما به زودی افزایش یافت و به ۸ و سپس بالای ۱۰ درصد رسید. آنچه که آمار فعلی را متمایز میکند این است که تغییری در روند نزولی نرخ رشد اقتصاد چین دیده نمیشود و این نگرانی را پدید آورده که شاید دوره رشد سریع اقتصاد این کشور به پایان رسیده باشد..

نرخ رشد اقتصادی در سال ۲۰۱۴، یعنی سال پیشتر ۳.۷ درصد بود. نرخ اعلام شده برای سال گذشته اندکی کمتر از نرخ پیشبینی شده توسط حزب کمونیست چین، یعنی نرخ ۷ درصد برای سال گذشته است.

البته در مقایسه با بسیاری از کشورهای پیشرفته و حتی در حال توسعه جهان، اقتصاد چین همچنان از رشد قابل توجهی برخوردار بوده اما با توجه به سهم بزرگ چین در اقتصاد جهانی، آثار تحولات اقتصاد آن کشور به خصوص کندی رشد بر شرایط اقتصادی سایر کشورها تاثیر میگذارد.

بعد از ایالات متحده، چین دارای بزرگترین اقتصاد جهان است و نقشی مهم را در تولید کالاهای مورد نیاز کشورهای دیگر ایفا میکند. چین واردکننده عمده مواد خام، از جمله نفت، از خارج است و اقتصاد صادرکنندگان این کالاها، از جمله ایران، به شدت به رشد اقتصادی چین وابسته است.

علاوه بر این، مازاد تجاری قابل توجه چین به این کشور امکان سرمایه گذاری در سایر نقاط جهان را داده است که در شرایط رکودی فعلی، کمکی مهم در جلوگیری از تعمیق رکود بوده است. کاهش نرخ رشد داخلی این خطر را به دنبال دارد که سرمایه گذاری خارجی آن کشور نیز کاهش یابد.

همزمان، برخی ناظران معتقدند که با توجه به شرایط داخلی چین، کاهش رشد اقتصادی ممکن است این کشور را دستخوش بیثباتی سیاسی کند و نتایج پیشبینی نشده های را هم برای آن کشور و هم برای سایر نقاط جهان بار آورد.

در واکنش به تداوم روند نزولی نرخ رشد اقتصاد چین، دولت این کشور از اواخر سال ۲۰۱۴ میلادی تا کنون، شش بار نرخ بهره بانکی را کاهش داده با این امید که افزایش تقاضای داخلی بتواند از رشد تولید حمایت کند.

با اینهمه، سرمایه گذاری در بخشهای اساسی، مانند تولیدات صنعتی و ساختمان همچنان ناکافی بود و رشد آن نسبت به گذشته کاهشی قابل توجه داشت. البته افزایش دستمزدها باعث افزایش نسبی در مصرف داخلی شده اما با توجه به وابسته گی وسیع تولیدات این کشور به بازار صادراتی، این افزایش

برای جلوگیری از کاهش نرخ رشد کافی نبوده است.

همچنین، با توجه به امکان افزایش عرضه در بازار جهانی نفت در پی لغو رسمی تحریم اقتصادی ایران، نگرانی در مورد کاهش تقاضای چین برای واردات نفتی میتواند شکاف بین عرضه و تقاضا را بازهم بیشتر کند و کاهش بیشتر بهای نفت خام را در پی آورد.

روسیه و عربستان، در مجموع حدود ۳۰ درصد از نفت جهان را تأمین می کنند. (عربستان ۱۵/۱۱ درصد و روسیه ۱۳/۹۹ درصد از نفت بازار جهانی را تولید می کنند).

روسیه، با تولید ۱۳،۹۹ در صد نفت جهان، یکی از کشورهای عمده صادر کننده نفت است، کاهش قیمت نفت در بازار جهانی، نسبت به هر کشور دیگر بر روسیه بدلیل وابسته گی بالای اقتصادی آن به نفت بیشترین تاثیر منفی را دارد، روسیه برای رفع و محدود ساختن تاثیرات منفی ناشی از کاهش قیمت نفت در بازار جهانی ناگزیر خواهد بود تا تدابیر جدید و اضافی را روی دست گیرد، این تدابیر ممکن مشمول تدابیر و اقدامات سیاسی هم گردد.

دیمیتری سیمیس " رئیس و مدیرعامل «مرکز نشنال اینترست»، " هشدار داده که روسیه ممکن است مجبور به اقدامات ناپایدارکننده شود تا بهای نفت را افزایش دهد..

سیمیس " گفت که دولت روسیه برای سقوط بهای نفت به هیچ وجه آماده نبوده، و بودجه اخیر خود را بر اساس قیمت نفت بالاتر از هر بشکه ۱۰۰ دلار تنظیم کرده است. او گناه این مسئله را، حداقل تا حدودی، به گردن اختلاف در سیاست روسیه تحت رهبری «ولادیمیر پوتین» انداخته است. او می گوید، از یک سو، سیاست اقتصادی روسیه بر اساس تعامل با اقتصاد جهانی به ویژه اروپا و آمریکا بنا شده است. از سوی دیگر، سیاست خارجه روسیه تا حد زیادی ماجراجویانه بوده و اغلب با اتحادیه اروپا و آمریکا وارد منازعه میشود.

عامل دیگر کاهش قیمت نفت در بازار جهانی، ادامه سیاستهای انحصار خواهی عربستان سعودی در راستای حفظ و تحکیم الیگارشی نفتی آن کشور بر جهان است. با آنکه مدافعان نظام نفتی جهانی

نقش عربستان را در بحران جاری نفت کمتر می بینند، اما عمدتاً عرضه نفت آن کشور تعادل بازار را بر هم زده است.

چاس فریمن"، سابق سفیر امریکا در عربستان سعودی در میزبانی گردهمی که از سوی (مرکز رصد راهبردی " اشراف") در مورد تأثیرات ژئوپلیتیکی قیمت پایین نفت بر روسیه، ایران و عربستان، دایر گردیده بود گفت: "عربستان نقشی در کاهش بهای نفت ندارد... فرضیه های توطئه در مورد کاهش بهای نفت ساختگی هستند".

از دیدگاه او عربستان سعودی «هیچ نقشی در کاهش بهای نفت ندارد». در عوض، عامل کاهش قیمت نفت افزایش عرضه و آنهم به دلیل افزایش تولید نفت در عراق، لیبی، و آمریکای شمالی و همچنین کاهش تقاضا به دلیل رکود اقتصاد جهانی - به ویژه در اروپا و آسیا است.

او گفت: " گرچه عربستان سعودی قیمتها را پایین نیاورده است، اما هیچ اقدامی نیز برای بالا بردن این قیمت نکرده است. رویکرد عربستان همین سکون بوده است".

آنچی روشن است اینکه، قیمت پایین نفت با منافع اقتصادی - سیاسی دولت عربستان کاملاً هماهنگ است، هزینه های تولید عربستان سعودی طبق گزارشها ۵ یا ۶ دلار به ازای هر بشکه است، بنابراین به راحتی میتواند قیمت پایین را تحمل کند. و رقبای خود را از بازار جهانی کنار زند. جدا از منافع اقتصادی، کاهش بهای نفت با منافع ژئوپلیتیکی عربستان، به ویژه تضعیف رقبای اصلی اش بخصوص ایران و روسیه، هماهنگ است. اما باید در نظر داشت که روسیه و ایران هم در برابر عربستان استاده اند.

روسیه میتواند با نابودسازی ذخایر موجود، اضافه عرضه را از بازار خارج کنید. (نابود سازی مراکز تولید نفت داعش و از بین بردن قطارهای تانکرهای نفتی که نفت داعش را به ترکیه انتقال میداد، نمونه از نابود سازی ذخایر موجود نفتی شمرده میشود).

دیگر دلیل سقوط قیمت نفت، تولید نفت شیل است، این نفت در کشورهای مختلف قیمتهای متفاوت

دارد. در کانادا ۷۰ دلار، در امریکا تا ۶۰ دلار و در چین قیمت ۸۰ دلار است، تولید نفت شیل و عرضه آن به بازارهای جهانی فاصله بین عرضه و تقاضای نفت را بیشتر ساخته است.

تکنولوژی جدید تولید نفت شیل، که در سالهای اخیر در برخی مناطق نفت خیز آمریکا به کار برده شده است به دلیل هزینه بالا در تولید نفت، فقط زمانی توجیه اقتصادی دارد که قیمت نفت بالای ۱۰۰ دلار باشد. شرایطی که سال گذشته وجود داشت و نفت شیل را روانه بازار جهانی کرد..

قیمت بلند نفت در سال گذشته باعث شد تا تولید نفت آمریکا نسبت به سالهای گذشته حدود پنج میلیون بشکه افزایش پیدا کند و در کنار شش میلیون بشکه تولید مایعات گازی، این کشور شاهد افزایش ۱۱ میلیون بشکه ای سوخته‌های مایع نسبت به سالهای گذشته باشد.

مزید بر آن امریکا با سیاستهای کنترل مصرف که در سالهای اخیر در پیش گرفته بود توانست در سال اخیر میزان مصرف در بخش حمل و نقل را از ۲۰ میلیون ۸۰۰ هزار بشکه در روز به ۱۸ میلیون ۸۰۰ هزار بشکه برساند..

مجموعاً کشور آمریکا توانسته است روزانه ۱۳ میلیون بشکه سوخت مایع به بازار عرضه کند و این رقم به دلیل تاثیرگذاری بازار نفت آمریکا به عنوان بزرگترین مصرف کننده انرژی در جهان توانسته است تاثیر شدیدی بر قیمت نفت بگذارد و منجر به کاهش شدید این محصول گردد.

عربستان در رقابت با امریکا برای حفظ سیطره خویش بر بازار جهانی نفت، به عنوان یکی از بزرگترین تولید کنندگان نفت اوپک بر خلاف سفارشها و تقاضای سایر اعضای اوپک با ادامه سیاست تولید نفتی خود به افزایش عرضه ادامه داد. عربستان سعودی میداند، در صورتیکه تولید خود را کاهش دهد قیمت‌ها مجدداً افزایش یافته، تولید نفت شیل ادامه پیدا می کند و این عامل باعث از دست رفتن جایگاه عربستان در بازار جهانی نفت می شود.

دولت اسلامی " داعش " نیز در کاهش قیمت نفت نقش ایفا نموده،

این گروه که زمانی از موصل (که دومین شهر بزرگ عراق است) تا رقه در سوریه که در کرانه های

دریای مدیترانه قرار دارد را در اختیار داشت، فرآورده های پالایشگاه نفتی را به ترکیه می فروخت مزید بر آن پالایشگاه بیجی را نیز در تصرف خود درآورده بود و با استفاده از امکانات دست داشته به صورت تشدید در تولید و عرضه نفت اقدام نمود..

با پیشروی نیروهای عراقی و قدرت گرفتن تدریجی ارتش سوریه و مخالفان میانه روی دولت این کشور از نفوذ داعش به میزان زیادی کاسته شده است که این وضعیت میتواند بر عرضه نفت تاثیر وارد نماید.

رفع تعزیرات اقتصادی ایران تاثیرات روانی را بر قیمت نفت هم وارد نموده است. ایران برای دوران بعد از تحریم در نظر دارد میزان صادرات نفت خام خود را در کوتاه مدت ۵۰۰ هزار بشکه در روز و اندکی بعد یک میلیون بشکه در روز افزایش دهد.

ایتالیا، ژاپن، چین و هند ۴ مشتری سنتی نفت خام ایران به شمار میروند، که آماده افزایش خرید نفت از ایران بعد از لغو تحریمهای نفتی هستند.

تولید نفت خام ایران پیش از تحریمها سه میلیون و ۹۰۰ هزار بشکه در روز بود که پس از تحریمها یک میلیون بشکه کاهش یافت و هم اکنون میزان تولید نفت ایران روزانه بیش از ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه در روز است، که یک میلیون بشکه آن صادر میشود. هرگاه ایران تا قبل از کدام شوک افزایشی قیمت در بازار جهانی، روزانه بتواند یک میلیون بشکه نفت اضافی روانه بازار نماید در آن صورت شگاف بین عرضه و تقای نفت اندک عمیق تر خواهد شد. و گراف قیمت بیشتر نزول خواهد کرد.

کاهش قیمت نفت برای کشورهای وارد کننده نفت یعنی کشورهای مصرف کننده، در کوتاه مدت مفید و مطلوب است، زیرا با این کاهش هزینه کمتری صرف خرید سوخت لازم برای کارخانه ها و تامین انرژی می گردد و این مساله می تواند کاهش قیمتتها و رشد اقتصادی را باعث شود، اما در دراز مدت کاهش قیمت نفت می تواند برای آنها مشکل آفرین شود. به خصوص برای کشورهای اروپایی، زیرا کاهش قیمت نفت سبب می شود ذخایر ارزی و پولهای کشورهای تولید کننده نفت از کشورهای اروپایی که در آنها سرمایه گذاری کرده اند، خارج شود، روند انباشت سرمایه بطنی و سرمایه گذاریهای

جدید از سوی کشورهای تولید کننده نفت متوقف گردد. مزید بر آن کاهش قیمت نفت میتواند باعث کاهش میزان آن بخش عواید داخلی این کشورها گردد که از مدرک مالیات بر فروش نفت پیشبینی شده است.■